

Vágvölgyi B. András

Sivatag ez – a hetvenes évekből

A minap ráf-koncerten voltam, ami yo dolog, a szó annyit tesz az algériai arabban, hogy yeah, hi everybody, Rachid Taha, a francia Courte de Séjour korábbi frontembere szólístaként gall isten lett, népszerű, mint egy druida, zaharai hőmpölygés, amit előad, a karaván tevéi kicsit felgyorsítják lépteiket a szeráj közelében, a dragománok szemei előtt már az oázis hastáncosnőinek dúsán hullámzó kötőszöve vibrál: lokálklasszikusok basszgitárral, erős dobbal súlyosbítva; komoly zene. Ezzel az élménnyel ebben a rovatban nem hozakodtam volna elő, ha a koncert vége felé (amit a III. kerületi Banán Klub a Francia Intézettel vállaltva szervezett) az EU-konform Rachid Taha meg nem szólal, hogy aszondja: Ceci ne pas Autriche, ne c'est pas? Ceci ne pas Autriche, eeh? Alors dites-vous avec moi! Á bas avec fachisme! [Ez nem Ausztria, ugye? Ez nem Ausztria, he? Na akkor mondjátok velem! Le a fasizmussal! (Refrén.)] A közönség meg nézett a szájával, néhányan tévován elismélték a fásizm szót, fogták, hogy itt most valami tiltakozásról van szó, de hogy épp a Haider miatt, hát az nem jött le. Azért akadt némi No pasaran-ökölökdösés a levegőbe, Edda-koncertszerűn öngyújtó-lángok előfordultak, harcoltunk egyet a náciizmus árnyai-val. Ami alapvetően: helyes. Még akkor is, ha uncsi. Uncsi, de néha kell.

Paul Lendvai, az ORF volt főintendánsa azt írja a Frankfurter Rundschau-ban (a Népszabadság ismertetése szerint), hogy a Nyugat Haider-ellenes kampánya kontraproduktív, mert dacreakciót gerjeszt Ausztriában, öncélú, mert Franciaországban és Belgiumban, ahol a legnagyobb az eltökéltség haiderileg, csak a saját erős szélsőjobbuk miatt verik a tamot. Nem is értem: mér' is baj az, ha én itt, a magam földrajzi meghatározottságában az oszt-rák fekete-kék koalícióra gondolva a Fidesz-MIÉP-összefonódást is elítélem, a belgák meg a franciák pedig saját hasonló jelenségeiket? Az általam egyébként nagyra tartott Lendvai azt mondja: a világmédia és a Nyugat egy vidéki politikuscsokkából, karintiai bórnodrágos jódlingerből csinál globál-mumust és tényezőt. Megint csak: Hitler is provinciális volt, még ha nagyban is csinálta, Cs. István – aki nagytermészetű lóversenyes körüti szerző volt egykoron – mióta úgy tizenöt éve kiiratkozott az irodalomból, és befeküdt a politika zárt osztályára, nos, ő is a vidékiesség etalonja. Meg Funar is, meg Le Pen is. Orosz elvtársaiokról már szó se essék, nekik már a tveri kormányzóság egy félreeső kolhozrodája is kozmopolita melegágy. A szélsőség ellen (jobb, bal) illik tiltakozni, ha unja is az ember, mer' a megerősödött szélsőség majd a tiltakozás szabadságát is elveszi.

Itt van pl. Kövér László esete.

Ott tartunk ugyanis, hogy a hó végéig még titokminiszterként is működő Fidesz-MPP-elnök mára kiérdemelt helyet foglal el az elmúlt száz év szélsőséges politikusainak arcképcsarnokában. Ki hitte volna egykor, de így van. Vegyük pl. múlt heti bon mot-ját, amit ő nagyon intranzigens mondatnak gondolt, pedig csak netto hüjeség, aminek nagyon rossz az akusztikája, ha jelentős hata-

szik, és nem is azon a pártbizottságon dolgozott, ahol a Kövér mondja, hanem egy másikon, ám ez mindegy.) De egy más társadalmi rendszerben, amikor addig, míg Pozsgay Imre is állva szavazott igennel a vízlépcső mellett – tehát 1988 végéig – bizonyíthatóan még Kövér dr. is hitt a demokratizálható szocializmusban. Magam Kövér dr.-hoz hasonlóan utáltam és utálok a Kádár-rendszert, bár ta-

la!) újra dúl a kádárizmus, az urambátyámos autokratizmus, ami sajnos, úgy látszik, differentia specificája ennek az országnak. Az államtól érintett szférában hetvenes évek van, sivatag.

Szép a mai folklór, déja vu-ben gazdag. Ízletes jeleneteket láthatunk jártunkban-keltünkben, főszerkesztő, színi-igazgató, progyúszer, kertéveélnök stb. fideszes politikus alfelének támaszt létrát, aztán megindul fölfelé. A fideszes politikus meg élvezi. Ezt hatalmi tébolynak szokás hívni. Nyakra híznak, és mintha nem is Orbán-, hanem Tóth Dezső-klónok lennének valamennyien. Mert ennek az én (de)generációmnak azt sikerült elérnie politikailag, hogy az annak idején sokat emlegetett visszarendeződés vérvörös valóság lett, csak nem úgy persze, ahogy azt az Antall-érában retgették. Az én maffiám erősebb, mint a te maffiád, be-be-beeeee-eee, új telefonkönyvek kellenek, tessenek a régiéket vihar-sebesen elfelejteni, nyomjunk egy-két dakota lózungot a képernyőről kacsingatva, hátha beveszi a jónép, mint régen, mikor még agitpropnak hívták azt, ami ma pír. Új emberek régi módszerekkel. Aszondta a dr. Kövér azon a kollégiumi párt-életésnapon a minap (ahová néhány alapítót immár hagyományként nem hívnak meg, csak az alapítóbakát), hogy még a pereputtyukat se akarták mára látni, erre az excenzornő meg tüntet. Mi van? Én azt tudom, hogy az emberi jogi gondolkodás sajnos már nem divat, de kéne néha legalább egy pillanatra őszintén emlékezni arra a liberális minimumra, ami ezt a mostani köztársaságot lehetővé tette.

Mert amúgy hetvenes évek megint, kádárizmus. Sivatag. A zenei aláfestés meg nem olyan jó, mint egy ráf-koncerten.

„Aszondta a dr. Kövér azon a kollégiumi párt-életésnapon a minap, hogy még a pereputtyukat se akarták mára látni, erre az excenzornő meg tüntet. Mi van? Én azt tudom, hogy az emberi jogi gondolkodás sajnos már nem divat, de kéne néha legalább egy pillanatra őszintén emlékezni arra a liberális minimumra, ami ezt a mostani köztársaságot lehetővé tette.”

lommal rendelkező ember szájából hallatszik. Egy másik Lendvairól, Lendvai Ildikóról van szó, kivel kapcsolatban leszögezném, nem kutyám, nem macskám, not my cup of tea, ahogy az angol mondja, s kifejezetten irritál, hogy minden hírműsor-nyilatkozatában van valami sértett fejrángás. De ahogy releváns **Eörsi Istvánnak** Horn Gyula sajtószabadság-tüntetéses részvételéről olyasmit írni, hogy „az fordítottan olyan, mint Árpád-házi Szent Erzsébettel összefutni egy türelmi zónában”, mert Horn mégiscsak a médiatörvény kimégárolója és a tévépályázatok elbírálásának hatalmi buherátora '96-'97-ből, addig az L. I. monogramos hölgy egy másik rezsimben az állampárt pártmunkása volt. Kulturális területen dolgozó aparatszik, aki Kövér szerint letiltotta a Vasember c. film Bibó kollégiumi vetítését, tehát cenzor volt. Tény. Valószínűleg. (Bár Lendvai erre nem emléke-

lám kevésbé hittem a szocializmus demokratizálhatóságában, mint ő, de ne feledjük, kipárnázott kaloda volt az a békétabori szintű nemzetközi összehasonlításban, és az a polgárosodás, amit a „polgári kormány” oly szívesen tűz a kalapjára bokré-tának, akkor indult meg, és egyszer bizony azt is el kell majd ismerni, hogy ez az ország ma nem tartana itt, nem lenne az EU-csatlakozás „sztárjelöltje”, ha a folyamat akkortájt be nem indul. Leginkább szociálpszichologic. Ezért is nem volt forradalom, még csak bársonyos sem, azon a köztársaság-alapító kerekasztal-tárgyaláson épp ezt fogadtuk el, még ha nem is írtuk alá, igaz, Laci?! És ezt Kövér is tudja, csak nem kenyeré az árnyalt megfogalmazás, meg szeret elvonatkoztatni a faktuális ingoványtól, aztán az elvonatkoztatásokon pufogni.

Azokon a területeken, ahol az államnak szerepe van (egyre kevesebb helyen, istennek há-

Durvulás

